

Ціна 60 руб.

росту.

Щоб наздогнати американський нарід в добробуті, треба перегнати його в свободі й усіх демократичних правах! А щоб перегнати його тут — треба усунути головну перешкоду в совєтській імперії — тоталітарну диктатуру компартії, та й саму імперію, треба зліквідувати колоніальний характер СССР! Треба усунути хрущовську імперіалістичну кліну!

Вс. ВАЛІЧЕНКО

Шахрайство не відбулося

Коли бракує аргументів, коли не можна заперечити очевидних фактів, тоді починається значимий брудний лайка. Така вже традиція совєтської преси.

Що це за лайка? Це лайка брудної лайки, яку дає журналістський часопис «Ізвестія». Урядовий совєтський часопис «Ізвестія» подає це в числі за 6 вересня п. р. «Кухня совєтської імперії» Сарагата — це лайка на це тому велика стаття, підписана М. Струв, журналістом, який бачивши спеціалізувався на брехлі й брехливості, що відносився до лайки, експертів. Бо всі статті й нотатки з привиду Тисяня Поневолених Народів аліку цього року були підписані цим журналістом.

Чим же провинився перед совєтськими секретарями італійської соціалістичної партії? А саме: систематично заперечує саме з соціалістами в усьому світі, а особливо з італійськими, на яких покладається надія як на союзників у міжнародному фронті.

Виявляється, що п. Сарагат, як і пишуть про це «Ізвестія», приїздив з візиту до Совєтського Союзу. Приїздив побачити широко рекламовану в світі «першу соціалістичну державу» і довідатися, як же там живе робітництво і селянство, що ж має населення. Тобто переконатися, як виглядає в дійсності той самий соціалізм, який збирається будувати п. Сарагат та його партія в Італії.

Звичайно, Москва була не проти такої візиту. Вони чекали, що п. Сарагат, як і інші «травніські коні», то б пак туристи з Заходу до СССР, проїдуть по звичайному для туристів маршруті і побачить шалені густо обсажені потьомкінськими селяни. Закопчилися московським метро і побував в музеях, — побудованих ще за царату. Далі повернувся до Італії і буде писати про «чуждеса в респекті», то пак нечуждані досягнення Совєтського Союзу, як то робили інші туристи, які пошастали замилити очі.

Що так було заплановано, про це прозвужують самі «Ізвестія»: «Італійський соціаліст-демократ уперше в своєму житті приїхав в першу в світі соціалістичну державу на практиці Велика Ідея соціалізму, як його висока ціль й принцип! Може йому забачалося заглянути кутком ока в майбутнє людства, про яке мріяв його земляк Кампанелла?»

Але італійський соціаліст виявився розумнішим за совєтських господарів.

В серії статей (узявши з однієї з них подання нижче під заголовком «Враження Сарагата з подорожі до СССР») про свої подорожі по Совєтському Союзу в італійському часописі «Мессаджеро» Сарагат пише:

Незалежна італійська газета «Мессаджеро» надрукувала статтю Сарагата, в якій лідер італійських соціал-демократів пише про свої враження з подорожі до Совєтського Союзу. Головний висновок, до якого Сарагат прийшов на основі своїх спостережень, полягає в наступному: життєвий рівень совєтських трудящих не відповідає промислового і сільсько-господарського розвитку Совєтського Союзу, Сарагат пише:

«Можна, звичайно, сказати, що совєтські трудящі живуть краще, ніж трудящі економічно відсталих країн. Життєвий рівень пролетаріату навіть у Греції чи в деяких частинах південної Італії теж нижчий, ніж у Совєтському Союзі. Але порівнювати економічне становище совєтських та американських трудящих просто неможливо, хоч совєтські керівники і заявляють, що вони мають намір наздогнати Америку найближчими роками».

Сарагат відзначає незмінно повторюване положення комуністичної пропаганди про те, що Совєтський Союз повинен використати переваги своєї величезної території, щоб досягти двох цілей: забезпечити свою оборону і створити базу для майбутнього добробуту населення.

Звичайно, кожна країна прагне використати свої природні багатства та забезпечити свою оборону. А яка країна не хоче забезпечити своєму народові краще майбутнє? Але в справді демократичних країнах, де робітничі класи об'єднані у вільні професійні, все це не перешкоджає тому, що загальний життєвий рівень трудящих не відстає від економічного розвитку...

В Совєтському Союзі цієї гармонії нема. Її порушено на шкоду інтересам трудящих. Такий стан речей дуже подібний до періоду примітивного накопичування капіталу — того самого раннього періоду капіталізму, що його неодноразово паврували керівники соціалістичного руху. Це показує всім нам, що шлях, що його обрали совєтські керівники, не веде до задоволення інтересів та потреб їхніх громадян, тобто до досягнення справжніх цілей демократичного соціалізму.

За словами Сарагата, в російських трудящих створюється несправильне уявлення про світ, у якому вони живуть. Вони часто не помічають потворності нового московсько-комуністичного імперіалізму.

Ця економічна політика кремлівського уряду визначає завдання західного робітничого руху. Західні трудящі повинні боротися проти всіх форм імперіалізму та поневолення і підтримувати політичний курс, сфокусований на зменшенні міжнародної напруженості. Водночас вони не повинні забувати, що оборонні акції Заходу тепер потрібні для збереження миру.

(пр.)

бачив, — пише Сарагат, — вельоситедів, вітриль, вони там грають таку роллю, як у нас голицотери». Широке використання повітряного транспорту, за совєтською пропагандою, п. Сарагат називає значимим ділом. Так само є брехня про можливість кожного трудящину поїхати на відпочинок до Криму, бо це право лише невеликої кучки функціонерів.

На думку Сарагата, автомашини, які випускає завод ім. Ліхачева в Москві, є фінансово і потьомкінським селом, бо існує лише одна примірник такого авто, щоб довести, що совєти, мовляв, не гірші закордонну мототехніку.

Совєтські міста Сарагатові також не сподобалися. «Великі міста СССР не мають дикань, як інші столиці світу», — пише Сарагат у спогадах. І одне, що сподобалося Сарагатові в Москві — це «православні церкви, побарвані зеленою, жовтою й червоною фарбами з банями у формі цибулі». Але й вони побудовані не совєтами.

Сарагат не обмежився тим, що йому показували. Він побачив, що хотів, з олівцем і шматком паперу він вирахував, як живе робітництво при соціалізмі? Як виглядає совєтська похвальба про падаючий Америкі по постачанню населення. І якою правдою є совєтська техніка. І всі розмови про соціалізм, про «соціалістичну батьківщину» виявилися лише «величезним розчаруванням».

Приймавши до Італії, Сарагат на сторінках часопису розказав, нічого не прираховуючи і не агітуючи про свою подорож і про свої спостереження. Про ціни на продукти, одяг, машини і взагалі про життя в «країні соціалізму». Порівняв з італійськими зарплатними і прийшов до висновку, що «правдиве життя і цінності чекають робітників лише на Заході». Більше того, він закликає зрозуміти ті цінності — тобто свободу, хто їй не знає.

Тому, звичайно, і накинута на Сарагата лайкою «Ізвестія», бо він побачив совєтську дійсність такою, якою вона є, не підфарбованою і без пропаганди. Побачив правдиве життя в «соціалістичному раю». І одивив капіталістичну свободу і закликає за неї боротися і відстоювати.

На Сарагатові совєтам увіралося. Шахрайство не відбулося.

Враження Сарагата з подорожі до СССР

Незалежна італійська газета «Мессаджеро» надрукувала статтю Сарагата, в якій лідер італійських соціал-демократів пише про свої враження з подорожі до Совєтського Союзу. Головний висновок, до якого Сарагат прийшов на основі своїх спостережень, полягає в наступному: життєвий рівень совєтських трудящих не відповідає промислового і сільсько-господарського розвитку Совєтського Союзу, Сарагат пише:

«Можна, звичайно, сказати, що совєтські трудящі живуть краще, ніж трудящі економічно відсталих країн. Життєвий рівень пролетаріату навіть у Греції чи в деяких частинах південної Італії теж нижчий, ніж у Совєтському Союзі. Але порівнювати економічне становище совєтських та американських трудящих просто неможливо, хоч совєтські керівники і заявляють, що вони мають намір наздогнати Америку найближчими роками».

Сарагат відзначає незмінно повторюване положення комуністичної пропаганди про те, що Совєтський Союз повинен використати переваги своєї величезної території, щоб досягти двох цілей: забезпечити свою оборону і створити базу для майбутнього добробуту населення.

Звичайно, кожна країна прагне використати свої природні багатства та забезпечити свою оборону. А яка країна не хоче забезпечити своєму народові краще майбутнє? Але в справді демократичних країнах, де робітничі класи об'єднані у вільні професійні, все це не перешкоджає тому, що загальний життєвий рівень трудящих не відстає від економічного розвитку...

В Совєтському Союзі цієї гармонії нема. Її порушено на шкоду інтересам трудящих. Такий стан речей дуже подібний до періоду примітивного накопичування капіталу — того самого раннього періоду капіталізму, що його неодноразово паврували керівники соціалістичного руху. Це показує всім нам, що шлях, що його обрали совєтські керівники, не веде до задоволення інтересів та потреб їхніх громадян, тобто до досягнення справжніх цілей демократичного соціалізму.

За словами Сарагата, в російських трудящих створюється несправильне уявлення про світ, у якому вони живуть. Вони часто не помічають потворності нового московсько-комуністичного імперіалізму.

Ця економічна політика кремлівського уряду визначає завдання західного робітничого руху. Західні трудящі повинні боротися проти всіх форм імперіалізму та поневолення і підтримувати політичний курс, сфокусований на зменшенні міжнародної напруженості. Водночас вони не повинні забувати, що оборонні акції Заходу тепер потрібні для збереження миру.

(пр.)

Частина свого заробітку

позич на організацію боротьби за волю Батьківщини.

Вписуй Позичку Визволення України!

(пр.)

Рай і пекло

(СПОГАД ПРО ІНТЕРНАТИ)

У пресі СССР часто зустрічаємо на заздалеку про інтернати. Останнього часу дуже часто згадуються школи-інтернати. Перед другою світовою війною в Совєтському Союзі теж були інтернати. Їх можна було поділити на кілька категорій, одна від одної надто відмінних, таких відмінних, що автор відважується порівняти одну з них з раєм, а іншу — з пеклом.

У першу категорію інтернатів можна було поставити лише дітям батьків що були охоронцями совєтсько-комуністичної державної машини поневолення трудящих мас — «юна класа».

Дітей, батьки яких служили командирами (офіцерами), переважно вищого командного складу, у військах прикордонної служби і тамошнього НКВД, вивозили ще в 1936 році далеко в замілля — до м. Одеси. В цьому місті був інтернат, що в ньому довелося бути одному теперішньому політичному експертів, з яким познайомився автор цих рядків. Ось, що розповідає він про цей інтернат, патроном якого був «сам» начальник НКВД України Валіцький.

«Нас, вихованців інтернату, було з прикордонних міст України всього 97 осіб, — 46 хлопців і 51 дівчина. Головний будинок інтернату був новий, гігантистський. Цей будинок мистився поряд парку ім. Шевченка, недалеко порту. У цьому головному будинку (крім нього було ще три) на третьому поверсі був кабінет начальника інтернату, який був військовим лікарем, ідальня, кухня, кімната для прийняття гостей, столова, туалет, ванни для прийняття гостей-батьків. На інших поверхах містилися: бібліотека, кімната для розмовних ігор, більярдна, відпочинкова зала, в якій улаштувалися концерти власними силами, або робили це запрошені артисти, демонструвалися короткометражні фільми.

Далі ми мали покісно свої власні класні кімнати, спальні, туалети, умивальні, ванни тощо. Дівчата, як і хлопці, були згуртовані в окремих кімнатах згідно з віком.

У спальнях біля кожного ліжка з м'яким матрацом стояла шафа для одягу і білизни, і маленькі тумбочки, в які ми клали свої книжечки, майно та солодощі, приєздили нашіми батьками. В класних кімнатах кожен з нас мав свій письмовий стіл і невеличку етажерку, призначену для книжок.

Ми ходили до різних шкіл міста, які були поблизу інтернату. Але в наших класних кімнатах в інтернаті під час виконання домашнього шкільного завдання сидів учитель і, як що хтось чогось не розумів, давав пояснення. Він пильнував, щоб ніхто з нас не пішов до школи не підготованим.

(Закінчення на 6-й сторінці)

IX з'їзд ОДУМу Канади

IX з'їзд ОДУМу Канади відбувся 31 жовтня і 1 листопада 1959 р. в Торонто. Відкриваючи з'їзд, голова ОДУМу Канади Іван Пашкало привітав присутніх делегатів і гостей та запропонував віддати пошану однохвилинно мовчанкою всім нашим друзям, що відійшли від нас у вічність протягом останнього року, особливо бл. п. Михайлові Ситникові. Після цього була обрана президія керування з'їздом в складі: Петро Родак — голова, Олександр Юхименко — заступник, Сергій Дем'яненко і панна Валя Котич — секретарі.

З'їзд заслухав писемний привіт від голови ЦК ОДУМу Е. Федоренка та усний привіт голови ОДУМу Америки Миколи Дзябенка. На з'їзді також був присутній член головної управи ОДУМу Америки Євген Кельман. Дуже гарно і повчально вітав з'їзд голова СУЖЕРО в Канаді Петро Волчанка та голова православної громади при кафедрі св. Володимира в Торонто Іван Янішевський.

На думку автора цих рядків, від'ємним чинником у підготовці до з'їзду було те, що не вислано запрошень на з'їзд до наших громадських і політичних організацій, як також до наших церковних достоянств. Не було також повторено промови до молоді, яку був виступив Голова УНРади Іван Баграш на зустрічі з молоддю м. Торонто в травні п. р. і яка записана на стрічку.

Це важливе тим, що багато делегатів з різних міст Канади цієї промови не чули, бо не були в той час в Торонто. Порядком нарад з'їзду, як завжди, був поділений на дві частини: програмова й організаційна. В програмовій частині було заслухано дві доповіді, першу з яких «До наших завдань» виступив член ОДУМу Іван Леонід Ліщина, а другу — «Про наше сьогодні» — проф. Дмитро Кислиця. Доповіді будуть куватися в орган української демократичної молоді «Молода Україна».

Низкою запитів і виступів, як делегатів так і гостей, закінчилася перша частина з'їзду. Слід згадати, що наступного дня (неділя 1 листопада), ще перед початком суто організаційної одумської частини з'їзду, відбулася поширена нарада одумівського активу Канади з нашими колегами з Америки.

Біля менших вихованців і вихованок цілу ніч в кімнатах сиділи спеціальні сестри-доглядальниці, які слідували, щоб когось не скинуло з себе туди ж кохання, а також приносили молоку чи води, якщо когось прокинулося, відчувалося спрагу.

Всі кімнати були укомплектовані напів-м'якими і м'якими кріслами. Підлога скрізь була паркетна і в кімнатах та коридорах були постелені килими.

Істи давали п'ять разів на день. Меню складалося на тиждень комбією в складі головного кухаря, лікаря, одного з учителів (білих усього чотирьох) і двох представників від дітей. Діти мали найсильніший голос і їм завжди догоджали.

У трьох інших будинках інтернату містилися: лікарня з зубно-лікарським кабінетом та кабінетом хірургічним, а також з мильною, «кудовою обладнанням» кімнатами для хворих вихованців; хімічна і фотографічна лабораторія; фізичний і природничий кабінети; малювальна і скульпторська кімната, велика виставкова кімната, токарська і столярська майстерні і гараж для нашої легкої і важкої автомашини.

Свої ручні вироби і тому подібне ми виставляли в виставковій кімнаті. Виставки чергувалися. Переважно влаштовувалися перед святами. Все це робилося нами з ударницькими зобов'язаннями і змаганнями. Всі учасники виставки нагороджувалися більш або менш коштовними подарунками: годинниками, фотоапаратами, радіоапаратами, спортивними речами, дитячими бібліотеками, окремими книжками і т. п. Такі ж подарунки давалися і на закінченні учбового року з долученням до них, крім шкільних грамот, хто був відмінником, ще й грамоти від інтернату.

Як я вже говорив, у нас демонструвалися фільми. У нас була своя кінопересувка, фільми ж до неї і кінооператора постачали нам дом червоної армії чи флоту. Це було дає на тиждень. Никколи, позачергово, демонструвалися культурно-наукові фільми. До нас приїжджали співаки з опери, актори драматичного театру, лялькового театру, цирку, екстради: ми часто їздили за місто на берег моря, на лиман чи деінде. Характеристично, що коли ми купалися в морі або гралися в парку, то ті місця охороняли кілька міліціонерів. Нам казали, що це для того, щоб у нас не поклали речей і щоб не перешкоджали нам.

Ми відвідували військові пароплави, що стояли в одеському порту, як також і ті, що заходили в порт на короткий час або ставали поблизу порту. У гарку до школи не підготованим.

(Закінчення на 6-й сторінці)

Виступи чернов у 1933 р. в обороні голодуючих в Україні

Жахливий голод, що його російська комуністична партія і московський уряд організували в Україні в 1933 році, викликає голосний відгомін у країнах вільного світу. Особливо християнські Церкви виявляли щире співчуття нашому народові з приводу його страждань і вживали заходів, щоб допомогти йому з допомогою.

Зрозуміла річ, що на горі українського народу першою відгукнулася Українська Греко-Католицька Церква в Галичині. Галицький греко-католицький єпископат видав в липні 1933 року «повідомлення в справі подій у підсовєтській Україні». Повідомлення підписали всі галицькі єпископи, з митрополитом Андрієм Шептицьким на чолі. Вони звернулися «до всіх людей доброї волі» і закликали їх до солідарного протесту проти злочинів більшовицької влади. В повідомленні читася:

«Населення України визнає голодний смерті! Побудована на несправедливості, обмані, безбожності система державного капіталізму довела багату донедавна країну до повної руїни... Усіх християн усього світу, усіх віруючих у Бога, просимо приділяти до цього голосу протесту та болу, і розповсюдити його в якнайдалі країни світу».

Повідомлення галицького єпископату, передруковане чужоземною пресою, зобов'язало велике враження серед християнських Церков за кордоном. Під впливом виступу українських греко-католицьких властей, архієпископа Відня кардинал Теодор Інніцер опублікував у віденській пресі відозву, в якій закликав християнський світ на поміч голодуючій Україні. Кардинал писав:

«В ім'я вісвітових законів людства та любові до ближнього піднішу свій голос до всього світу. Закликаю першодуси Міжнародної Червоної Хрест та інші світові організації, що працюють згідно з ідеалами гуманності й справедливості, щоб вони, поки ще не пізно, розпочали діло помочі для мільйонів».

(пр.)

М. ГРИНЬ

Так довго, як совєтські „республіки“ будуть московськими колоніями, ніякий добробут народів ССРС не можливий! Раб навіть нагодований, є раб, упоєджен, нещасна істота. А коли він до того ще й є перманентно голодний — він нещасніший утричі!

Василь І. ГРИШКО

ПРАВДА ГОВОРИТЬ САМА ЗА СЕБЕ (Ще одна відповідь совєтським фальшивникам)

1. Скла правду проти безсилля злобної брехні

Ось уже цілий пір року безперервно виставляється радіо й заливається скаженням гавканням східно-брехлівська підворітка «За ізвращеніє», чи то пак «За перевернення» (правди в брехню), намагаючись чорнотропом наклепками на мене заступити красномовне беззвиччя совєтської пропаганди в протиставленні головної правди моєї брошури «Хто з ким і проти кого?». І хоч як найдивовижніші трюки провокативної підступності застосовують при цьому світової слави майстри й «доктори» совєтського мистецтва фальшувань і містифікацій, проте все це мене досі ані трохи не зворушувало. Бо що ж могло бути природнішого й логічнішого, як саме таке демонстрування совєтської люті безсилля в змаганні їхньої брехні з незалежною правдою, що її висловом була моя брошура! І хіба ж могло це бути для мене несподіванкою, коли ж саме такої реакції ворога я й чекав, і саме таку реакцію навіть і точно передбачав у своїй попередній статті «Що й треба було довести».

Адже там я дослівно накреслив план майбутньої відповіді Смолича від східно-брехлівського комітету, детально підказавши йому, як саме він, бідолаха, має виконати те завдання, що його неминує ж вимагати муть від нього господарі його душі й пера. І тепер мене просто тішить те, що він саме так усе за мого порадою й зробив. Тільки, як і личить совєтському чиновникові, він не просто виконав, а ще й перевищував той план. Так, наприклад, я радив йому замість мітичного «колишнього українського націоналіста», якого він вифантазував у своїй брошурі «З народом чи проти народу?», виставити в ролі героя його чергового фантастично-пригодницького творива (про мене) «колишню дружину українського націоналіста» (тобто — мою колишню дружину), а він, перестаравшись, виставив аж дві такі «колишні дружини». Потім я радив йому скористатися з необмежених можливостей совєтської розвідно-пропагандивної машинерії продукування фальшивок і зфабрикувати якийсь наклеп на мене, а він не тільки зробив це, але виставив напоказ навіть і саму ту машинерію в особах аж п'яти професійних агентів совєтської розвідки, що раніше були одночасно й німецькими агентами.

Одним словом — зроблено все, як навмисне, саме так, що мені тільки лишається ще раз повторити: що й треба було довести! Бож безпорадність і глупоту засліпленої злобою совєтської брехливої пропаганди не можна краще довести, як це доводить та казенна шаблонність, з якою вона оце безперервно сама себе повторює в вигляді зрадженого Смоличем (та іншими смоличами) односторонніх «виступів» у совєтському радіо й пресі двох «колишніх дружин українських націоналістів» і п'ятих німецько-совєтських (чи совєтсько-німецьких) агентів.

Все це, кажу, досі мене ані трохи не зворушувало, а навіть ще й трохи тішило, бо ж не абияк доводило силу пощливого слова правди в найдошкульніше слабе місце ворога. І саме тому я, надзвичайно заклопотаний силою-силенною життєвих турбот і важливих справ, ось уже пір року не озивався й словом у відповідь на це все. Бож, зрештою, правда завжди говорить сама за себе, заперечуючи брехню навіть... устами самих тих, хто бреше. Так воно сталося й у цьому випадку. Мої читачі та прихильники вже не раз указували мені на фатальні для совєтчиків протиріччя й сліпі кути, в які вони самі себе в запалі «перевиконання плану» загнали своїми незграбними наклепами. І єдине, що мені тепер залишилося зробити — це тільки спокійно все це виставити напоказ усім — і нехай правда говорить сама за себе.

2. Що говорять і що доводить „фотодокумент“?

Щодо загальної позиції совєтської розвідно-пропагандивної служби в боротьбі проти моєї скромної особи, то морально-політичну вимову цієї позиції вже блискуче окреслив Багрянний у своїй статті про це в «Ми ще повернемося!»: совєтська могутня потуга в союзі з самодекларованими німецькими агентами на совєтській службі — проти однієї слабкої людської одиниці на еміграції, озброєної лише звичайним словом правди, яку не можна заперечити. Дійсно, неперевірена своєю яскравістю ілюстрація до питання — хто з ким і проти кого?.. Після цього нема чого вже багато й говорити на цю тему. Правда вже промовила сама за себе. То ж зупинимось тільки на деталях, які лише краще висвітлюють правду через самозаперечення совєтської брехні.

Ось переді мною той фантастично-пригодницький роман про мене, що його написав, але посоромився підписати, Смолич. Його видруковано в числі 48 органу східно-брехлівського комітету «За перевернення?», під заголовком «З ким і проти кого Василь Гришко?». Це справжня «тисяча й одна ніч» совєтської розвідно-пропагандивної фантазії, і починається вона з демонстрації фотознімки... одного речення з однієї моєї статті в видаванні за німців українській газеті «Голос Полтавщини». За явно висловленим наміром совєтських аранжерів наклепницької кампанії проти мене, цей «фотодокумент» мав би довести особливо наголошуване ними твердження про те, що я, нібито, «догідливо прислуговував гітлерівцям, закликаючи українське населення до покірливості німецьким окупантам». І от, роками вишукуючи й вистудіюючи всі мої численні писання в названій газеті, вони не знайшли нічого іншого, крім одного-однісінького речення, живцем вирваного з цілкомого затаєного ними тексту, та й те одне речення говорить зовсім щось інше, ніж те, що хотіли б вони в ньому прочитати. Ось воно, все в цілості, те речення:

«Тепер, коли відкрився простір нестримній хвилі українського національного відродження, українська молодь знайшла справді вдячний ґрунт для свого зростання й бурхливої молодечої діяльності».

Питається: а де ж тут «закликання до покірливості німецьким окупантам»? І взагалі — де ж тут є бодай хоч згадка про самих тих німецьких окупантів? Чи не характерно це, що, навіть при всіх своїх найбільших стараннях, совєтським майстрам фальшувань і підтасовок таки не вдалося знайти бодай хоч згадки про німецьких окупантів, чи бодай хоч натяку на якийсь заклик до покірливості їм у якійсь моїй статті часів німецької окупації. А це ж було навіть необхідністю в ті часи для авторів статей у легальній українській пресі, контрольованій німцями — бодай хоч для форми згадати «німецьких визволителів». А тим часом у моїй статті, і навіть у спеціально вибраному з неї реченні, яке мало б показати моє «прислуговування німцям», немає навіть і духу від чогось подібного. Натомість там у єдиному можливий за німців легальній формі, говориться про «нестримну хвилю українського національного відродження», і прикметник «нестримна» явно наголошує факт, що мова йде про стихійне національне відродження, яке почалося в Україні з розгромом большевиків у 1941 р. незалежно й наперекір стримуючій силі нового окупанта. Тому й говориться в статті про «нестримну хвилю».

Якби совєтчики відважились були надрукувати не одне вирване речення, а бодай хоч частину контексту, з якого те речення вирвано, якщо вже не цілу статтю, то тоді б кожному було б видно відразу, що в статті взагалі не було мови про німців чи їхнє «визволення», бо йшлося в ній не про це, а про факт зникнення совєтської окупації і про те, що сам цей факт був достатнім для того, щоб «відкрився простір нестримній хвилі українського національного відродження» і знайшовся ґрунт для національного «зростання й бурхливої молодечої діяльності» вперше позбавленої большевицьких пут української підсовєтської молоді — байдуже, чи німцям це подобалося, чи ні.

До речі, ця стаття, що називалася «Трагедія української молоді» й була присвячена виключно справі національного обличчя української молоді під совєтською окупацією, була передрукована з «Голосу Полтавщини» в молодечому додатку до пражської газети українських націоналістів «Наступ» у той же самий час. Я думаю, що наші націоналісти не забаряться опублікувати її тепер для загального відома, і українське громадянство на еміграції зможе познайомитися з повним текстом статті й зробити свої висновки про її зміст.

Отже — те, що мало б «довести» одне з головних тверджень совєтської пропаганди проти мене, насправді не тільки не доводить того, що їм треба, а ще й блискуче те все заперечує. Правда говорить сама за себе, — що й треба було довести!

Зрештою, розуміючи й самі, що це так, совєтські фальшивники вдалися відразу ж до штурмового висловування свого голосливого твердження з невідомого й пагубного для їхньої цілі «фотодокументу» в той спосіб, що, мовляв, стаття та була вміщена в газеті за 15-те січня 1942-го р., а в цей час, мовляв, німці вже почали свій протиукраїнський терор, — значить, мовляв, стаття, хоч і не прямо, але посередньо, була схваленням німецької політики. Але й це фальшивницьке підтасовування спростовує об'єктивна історична правда і просто... календар. Справа бо в тому, що газета, в якій з'явилася стаття, датована 15-м січня 1942 р., але сама стаття була написана далеко раніше ще в 1941 р. Кожному ж відомо, що статті такого розміру (підвал) пишуться далеко раніше від дати видрукування її в газеті, а, крім того, в контрольованій німцями газеті, де матеріяли ухвалювались до друку щойно після перевірки їх німецькою цензурою в німецькому перекладі, статті звичайно переходили щонайменше місяць шляхом від дати їхнього написання до дати їхньої появи друком. У випадку ж із мою статтею це тривало ще довше вже хоча б тому, що вона була написана для газети ще тоді, коли газета це навіть не виходила, а тільки збирались матеріяли для майбутньої газети, тобто — восени 1941 р. незабаром після втечі большевиків і приходу німців. Тоді ще все українство в Полтаві, відірване від решти України, жило загальними в той час ілюзіями про справжнє визволення. Це ще були часи тимчасової військової влади, коли ще йшли бої за Харків і німці в Полтаві поводили себе цілком невизначено. Та, зрештою, навіть це й у січні 1942 р. Полтава жила ще під рідним синьо-жовтим прапором і тризубом, з націоналістичною міською управою на чолі. Такого наведено совєтчиками речення з моєї статті в той час навіть і об'єктивно не мало й не могло мати нічого спільного з тим, що хотіли б тим совєтським фальшивникам «довести».

3. Висновки, що самі випливають із логіки речей і фактів

Блискуче провалившись із своїм «фотодокументом» і мабуть вчасно помітивши його українсько-націоналістичне, а не німецько-вислужницьке, звучання, совєтські фальшивники вирішили далі за всяку ціну ослабити те національно-позитивне враження, яке, фактично, створює щодо моєї особи невдалий совєтський «фотодокумент». Що ж робити? І вони раптом поспішно кинулися в протилежний бік і гарячково заходилися викомбінувати щось таке, щоб витворити хоч якусь штучну тінь над моїм націоналістичним минулим часів німецької окупації. І так поспішно, і так гарячково за це взялися, що навіть і не помітили, як відразу ж самі свою брехню оголили, потрапивши з нею під дурного хату ще й курам на сміх.

Не маючи нічого, щоб мені в тому відношенні закинути, вони вдалися до звичайнісінької стовідсоткової вигадки і, всупереч усякому здоровому глуздові й нормальній логіці, заходилися сугерувати таке: мовляв, Гришко занадто сміливо виступав за німців як український націоналіст, але він не був розстріляний німцями, отже... отже — «це означає, що він був провокатором». Так дослівно й висловлює що гадючо-підлу й типово-совєтську провокаторську думку справжній — не здогадний, а точно встановлений, ще й самозрекламований, теперішній совєтський, а за німців — німецько-совєтський, агент-провокактор Георгій Гук, «колишній адміністратор «Голосу Полтавщини».

Та щоб цей дивовиський трюк совєтської розвідно-пропагандивної служби був зрозумілішим для неопіформованих, мущу спочатку подати тут коротеньку довідку про цю нікчемну особу, яку тепер виставлено в ролі підставної фігури для ширення смороду совєтських неймовірних брехень. Каліка-карлик із спотвореною половиною спаралізованого тіла, тип невідомого походження й неясної національності, він, як інвалід, що знав німецьку мову, чомусь був посаджений кимсь у видавництво контрольованої німцями газети, як технічний службовець адміністрації. Його дружина, психічно-хвора й тому втримувана ним під замком в ізоляційному приміщенні, при кожній нагоді контакту з нею сторонні люди гістерично вигукувала, що він «жид і совєтський агент» і тому, мовляв, хоче її позбутися. Але ніхто не звертав на це уваги, бо всі мали співчуття до нещасного каліки ще й з божевільною дружиною. І тільки з поворотом большевиків у Полтаву виявилось, що божевільна жінка говорила правду, бо каліка став відразу ж одним із головніших інформаторів совєтських карателів, чим, як це тепер видно, займається й тепер.

Ось такого огидного типа виставлено тепер проти однієї з намічених ним до знищення (ще за німців) жертв, що, на щастя, вислизла з його павучих лап. І це фізичне й моральне страховище, уявіть собі, навіть... «висловлює своє обурення» («священне обурення») з приводу «фашистської діяльності Гришка». Але ще більше того: за розписаною для нього ролею, воно «розповідає» про те, як, нібито, воно було учасником якоїсь «таємної наради українських націоналістів» на квартирі бургомистра Полтави Борківського в грудні 1941 р. й бачило там мене й чуло мій виступ. При чому, в тому своєму виступі я, нібито, «зробив закид проф. Ващенко» (редакторів «Голосу Полтавщини»), що газета друкує, мовляв, тільки антирадянські замітки й статті, а не є органом української націоналістичної пропаганди. Для чого ця подробиця? А ось для чого: «Якщо Гришко безкарно провадив таку пропаганду, — робить висновок потвора, — то це означає, що він був провокатором». І далі «доказ»: через декілька місяців (навесні 1942 р.) німці арештували й розстріляли Борківського й деяких інших членів націоналістичного керівництва міста, а Гришко вцілів, значить... і т. д. і т. п.

Дикість цього дивовижно-підлого ходу думок совєтського Квазімода тим більш очевидна, що, перш за все, цілковито виключеною річчю є сама можливість присутності його на «таємній нараді українських націоналістів», з якими ж він ніколи не мав і не міг мати нічого спільного. Але, якщо б уже припустити, що в наслідок якогось фатального непорозуміння він там якимсь чудом справді був, то цього самого вже було б досить для того, щоб пізніша розправа німців із учасниками цієї наради стала самозрозумілою. Та цілком втрагивши всяке почуття міри в брехні, совєтські фальшивники забули, що коли вже робити висновок про те, що той, кому вдалося вціліти від розправи, мав би тим самим бути «провокатором», то ж передусім уцілів і від німців, і від большевиків сам той, хто тепер, як нібито «учасник» цієї наради, про неї розповідає. А крім того, як виходило б із його розповіді, вціліли ж ще й інші «учасники наради», от хоч би й проф. Ващенко, якого совєтський агент чомусь вирішив навіть узяти під захист від нападів націоналіста Гришка. (До речі, участь проф. Ващенка в будь-якій «таємній нараді українських націоналістів» також була цілком виключеною, бо він до ніякої організації українських націоналістів тоді не належав, а приписувані мені «закиди» йому були, фактично, тодішньою лінією відношення націоналістів до нього.)

Але що видими кожному логічному недоречність ще більш унаочили совєтські фальшивники тим, що виставили на додачу й ще одного вцілого «учасника» цієї «таємної наради», та ще й такого, що факт його вціління (знову ж таки — і від німців, і від совєтів) ще більше зводить нанівець усю їхню безглузду гру на висловуванні брудних здогадів із того, що хтось уцілів. Вони виставили колишню дружину розстріляного Борківського і в її уста вклали слова «підтвердження» вигаданої історії про «таємну нараду українських націоналістів» та мою присутність там. Як та-кож «свідок» і також «учасник» (господина ж квартири, де, ніби, та нарада мала місце), вона до переліку вже названих «учасників наради» додала й ще деяких уцілілих (і перебуваючих тепер на еміграції) також уцілілих (і перебуваючих тепер на еміграції) осіб. А при тому ще й розповіла про те, як то вона чесько всю дружбу з німкою Тирель, що була головною радницею німецької влади й вершником долі української самоуправи Полтави. І вона каже: «Я гадаю, що цим зрадником був Гришко». Маєте «аргумент»: «я гадаю» (на кавовій гушці, чи що?). І це «гадання» тим більше дивне, що кожному ж впадає в око несклеєність її оповідання, з якого найпростіше було б зробити висновок, що її ж дружба з німською радницею-

Советські „спутніки“ й „пунніки“ не зроблять советських людей щасливішими й свободнішими, як не зробили щасливішими й свободнішими єгипетських рабів дива тодішньої техніки — фараонівські піраміди, тими рабами збудовані!

То ж перше аніж летіти на Місяць, треба зробити порядок на Землі!

донощицею, логічно, й була причиною того, що «німці дізналися про ту нараду». А при цьому само собою напрошується й інше питання: а яким же це чудом учілила це й залишилася під советами та стала, як вона каже, «щасливою радянською громадянкою» сама ця «колишня дружина українського націоналіста», учасниця «таємних нарад українських націоналістів» і т. д.? Якою ціною куплено її щастя?..

Але й це логічне питання фактично зайве, коли ми вкажемо на найголовнішу й найочевиднішу фальш усієї цієї історії — фальш, яка просто таки імпієвно сама себе викриває, мимоволі виявляючи правду. І тут, як у випадку з «фотодокументом», правда говорить сама за себе, жорстоко караючи необачних фальшивників. Справа в тому, що група націоналістів на чолі з бургомистром Борківським, була групою ОУН полк. Мельника. Це підкреслила в своєму «виступі» й його колишня дружина, кажучи: «Борківський був українським націоналістом-мельниківцем». А тим часом, як це відомо всім, я ніколи організаційно до цієї групи не належав і навіть не міг належати, бо вже з осені 1941 р. був організаційно пов'язаний із ОУН Бандери. Кожному, хто знає, які відношення були між цими двома групами націоналістів у той час, відомо, що про участь у якійсь організаційній «таємній нараді» протилежної групи не могло бути й мови. Отже, коли б навіть застосувати засаду, що кожен, хто з учасників цієї наради не був розстріляний (я туди однак до мене це не може бути застосоване, бо я там просто не міг бути! Зрештою, мельниківські керівники, що працювали в той час у Полтаві, як також і справжні учасники всіх можливих мельниківських таємних нарад там у той час (зокрема ті, що їх названо в виступах советських агентів, а вони є на еміграції) можуть повністю ствердити це, що я тут пишу.

Крім того — ще один загальновідомий і спростовувачий советську брехню факт: розстріл групи націоналістів-мельниківців на чолі з Борківським у Полтаві навесні 1942 р., так само, як і розстріл багатьох інших націоналістичних бургомистрів та урядовців у багатьох інших українських містах у той самий час, був зовсім не наслідком якоїсь зради, а лише наслідком відповідного крутого звороту німецької політики в відношенні до націоналістичних українських самоуправ. Де націоналістичні керівники перших піднімецьких міських самоуправ не встигли вчасно перейти в підпілля й продовжували далі діяти, як націоналісти, легально (що, на жаль, мало місце в Полтаві навесні 1942 р.), там вони були схоплені німцями прямо на їхніх височих посадах і розстріляні (як і сталося з Борківським та іншими). З бандерівцями тоді того не сталося, бо вони в Полтаві почали діяти підпільно відразу.

Отже й тут советські фальшивники самі себе «засипали», звівши нанівець усю свою брехливу будову, бо в поспіху не туди потрапили. Не встигли навіть встановити, з якою ж групою українських націоналістів був я тоді пов'язаний! Кажуть же, що Бог карає брехунів відібранням у них пам'яті. Так сталося і з советськими брехунами. І знову правда говорить сама за себе.

4. Історія повторюється: німецько-советські агенти в своїх незмінних ролях

Та ось приходимо до найголовнішої частини східно-брехлінського фантастичного роману про мене. Це — оповідання німецько-советських агентів про мої «злочини» на службі німецької військової розвідки проти советських «партизанів».

Морально-політичний, та й просто морально-людський, характер таких советських «коронних свідків» проти мене, як колишні гестапівсько-енкаведівські двійники, що тепер уже виступають тільки в своєму чисто енкаведівському вигляді, вже достатньо насвітлює у своїй чудовій статті з цього приводу Багрянний. Залишається тільки уточнити деякі деталі, в світлі яких справжня вимова цієї зворушливої демонстрації німецько-советської гестапівсько-енкаведівської єдності стане ще більше зрозумілою.

В своїй попередній статті «Що й треба було довести», я вже писав про те, як в умовах німецької окупації більшовицькі діали проти українського народу, а зокрема — проти українських націоналістів руками своєї агентури в німецькому окупаційно-поліційному апараті. Як відомо, улюбленим способом советсько-німецької агентури було фабрикування для німців матеріялів обвинувачення в... «комунізмі» тих українців, які ще під советами виявили себе національно-свідомими й національно-активними та були за те советами репресовані, але вицілили від знищення. Жертвою такої советсько-німецької диявольської співпраці мав упасти в 1942 р. й автор цих рядків, проти якого вже були зфабриковані для Гестапо відповідні доноси. Врятувала мене тільки та щаслива обставина, що в Полтаві в той час ще були й мали певні позиції та впливи в німецькому військово-командуванні такі тодішні німецькі високі офіцери й великі друзі українців, як проф. Ганс Кох та д-р Оскар Вагнер. Саме завдяки їм я був своєчасно попереджений про небезпеку й утік з Полтави. Але це, звичайно, змусило мене не тільки у власній обороні, а й в обороні інших українців, яким загрожувала та сама небезпека, взятися розпалувати вузли советських протиукраїнських провокацій. Оскільки окупаційно-поліційний апарат був уже безнадійно в руках советських агентів, єдино можливим засобом боротьби була, звичайно, армія, під захист якої я й змушений був віддатися. Саме з того часу невдалого полювання за мною німецько-советських агентів Гестапо й походить їхня сьогоднішня лють на свою недоступну їм тоді жертву. Бож тепер, коли ті агенти вже самі себе явно-славно назвали, що й хва-

стаються тим, уже можна сказати прямо, що це ж і є ті самі особи, які тоді, в час мого тимчасового перебування протягом двох місяців у Києві, безуспішно намагалися «знешкодити» мене німецькими руками вже як виявленого ними українського націоналіста. Правда, в той час вони були такими стовідсотковими німецькими псами з шовіністично-російським духом, що я був певний, що мав справу просто з російськими українськими на німецькій службі. Аж тепер ясно, що це було російсько-советське україножерство.

В кожному разі, я був у боротьбі проти них у той час. Ми були смертельними ворогами і боротьба між нами «хто кого» йшла справді не на життя, а на смерть. Але боротьба тоді не закінчилась. Вона продовжується й тепер, про що й свідчить логічна поява цих самих осіб сьогодні, вже в ролі советських підставних фігур. І це так природно й закономірно, як і те, що й я також — як був, так і є та й буду до кінця днів своїх боротися проти них і системи, що їх породила й урухомлює.

Отже, те, що советська розвідно-пропагандивна служба мусіла в боротьбі проти мене опертися саме на таку свою силу, як її колишні агенти-гестапівці, є самозрозумілою річчю, яка не потребує дальшого розписування на цю тему. Вони можуть тепер вигадувати й наговорювати на мене все, що тільки буде потрібно їхнім господарям. Ніякі спростовання їхніх диких заяв не потрібні, бо спростуванням їх є вже сам факт, що це говорять і коли, при якій нагоді та для якої цілі це робить.

Єдине, що хіба варто задля самого курйозу тут підмітити, це те, як незграбно, й знову ж такі самих себе викриваючи, намагаються советські фальшивники відвести увагу своїх можливих читачів, чи слухачів, від того очевидного й незаперечного факту, що виставили вони проти мене нікого іншого, тільки своїх же власних агентів ще з часів їхньої спільної з німцями протиукраїнської боротьби. Щоб завуальовати цей факт, в уста цих агентів вкладає стандартні фрази про те, що вони, мовляв, перейшовши потім на советський бік, покаялися в своїх німецьких гріхах і були за те навіть покарані советською владою, але пізніше, вже недавно, були «амнестовані» й стали «щасливими советськими громадянами й патріотами». І, як такі, вони, мовляв, недавно «випадково побачили й прочитали» мою «підлу брошуру» й тепер «висловлюють своє обурення» і т. п.

Виходило б, що, згідно їхніх «оповідань», картина мала б виглядати приблизно так: моя брошура розповсюджується (продається, мабуть, у кіосках) масовим тиражем скрізь в УССР; і от ішов собі вулицею недавно такий собі щойно звільнений за амністією в'язень, що відбув десяток років каторги за те, що під час війни був агентом німецької розвідки й Гестапо; ішов і випадково забачив у кіоску мою брошуру (До речі, агент Гариґін так дослівно в своєму «виступі» й говорить: «Минуло чимало років, і ось мені на очі потрапляє написана Гришком брошура»...); купив, прочитав і кров йому закипіла «священним обуренням»: та як він, сякий-такий, смів! Та я ж йому!.. І відразу ж побіг на станцію, купив квиток до Берліну, з'явився там до відповідного комітету й зголосився виступити з викриттям автора тієї брошури... Це ж саме й так само «випадково» в цей же самий час трапилося й ще з двома такими ж самими недавно звільненими за амністією колишніми німецькими агентами. І «випадково» сталося так, що всі вони в один день з'їхалися до Берліну, де вже з таким же самим «священним обуренням» чекали на свою чергу виконати свій патріотичний обов'язок советських громадян дві «колишні дружини українських націоналістів» і два колишні німецькі коляборанти й советські агенти з Полтави, і т. д. і т. п.

Отакую казочку-небелічку для дітей молодшого віку ось уже цілих півроку розказує своїм слухачам радіо східно-брехлінського комітету і розписує його ж нікчемна репилька. І неважко авторі всієї цієї галабурди, будучи все ж таки дорослим людиною, справді уявляють собі, що хтось із нормальною головою на плечах може все це серйозно слухати?

Та ж кожному відомо, що брошуру, подібну до моєї, в УССР може вільно читати тільки відповідний начальний відповідного відділу советської таємної служби безпеки, і тільки з його ініціативи, та й то з благословення відповідного вищого начальства, може бути організована така кампанія проти мене, як оце її там організовано. Яким же чудом, питається, в ту кампанію потрапили в ролі активних учасників такі особи, як колишні німецькі агенти й коляборанти? Тільки двома шляхами: або ж вони вже були службовцями відповідного відділу советської служби безпеки, або ж вони були тим відповідним відділом негайно ж «мобілізовані» й урухомлені. І в одному і в другому випадку вони або ж уже були советськими агентами, або ж стали ними в порядку негайної мобілізації. Залишається тільки встановити, хто з них належить до першої категорії, а хто до другої.

Отже, повторюємо ще раз — маємо справу з агентами й підставними фігурами, які говорять тільки те й тільки так, що і як наказано їм говорити. То що ж там іще в їхньому говоренні спростовувати, коли сам цей факт уже є найкращим спростуванням їхніх небиллиць!

5. Ще деякі курйози й недоречності, що демаскують фальшивників

Багато, дуже багато є ще й інших самовикривальних протиріч та інших курйозів у цій тій писанині та патяканні советської пропаганди проти мене в зв'язку з моєю брошурую. Наводити всіх їх тут для ілюстрації того, як правда говорить сама за себе навіть і крізь хитре плетиво брехні, значило б розбирати майже кожне сказане чи написане ними речення. Та все ж варто зупинитися коротко бодай на деяких окремих характеристичних деталях.

Ось у «виступі» моєї колишньої дружини, як також і в «виступі» німецько-советського агента Гариґіна (до речі — всі «виступи» написані однією рукою, однаковою для всіх мовою стандартної советської пропаганди) повторюється й спеціально підкреслюється фраза про те, що під час евакуації з Києва восени 1943 р. мені для переїзду «була надана есесівська машина... А гітлерівці абиному автотранспорту не надавали...» Але відразу ж після цього устами моєї колишньої дружини оповідається такий характеристичний епізод нашої евакуаційної епопеї: «Через деякий час ми опинилися в Познані в таборі, де жили тисячі радянських людей, вигнаних окупантами з різних місць. Минуло кілька днів і Гришко якимсь чином добився, щоб нас перевели до іншого табору. Тут... люди жили без варті...» Питається: а яким же це чудом, евакууючись «спеціально наданою» мені німецькою «есесівською машиною», потрапив я в звичайнісінький оstarбайтерівський табір для «радянських людей, вигнаних окупантами», де люди жили під вартою? Чому це аж потім треба було мені «якимсь чином» вивратися з того табору, коли ж, маючи привілей евакуації «спеціально наданою есесівською машиною» можна ж було б вільно їхати куди завгодно! Ось так крізь словесну облуду стандартної брехні раптом прорвався кусень звичайної життєвої правди. Бож насправді було так, що евакуювався я німцями так, як і всі інші «тисячі вигнаних радянських людей», і потрапив також туди, куди потрапляли й усі інші, а виврався звідти й виврав родину (після захворювання сина скарлатиною) також таким чином, як це робили тоді й інші «тисячі вигнаних радянських людей»: зголосившись добровільно до боротьби з наступаючими більшовиками в лавах спеціальних добровільних антибільшовицьких формувань по німецькій стороні. А як же могло бути інакше? В мене ж був тільки один вибір: якщо вже гинути, то тільки в боротьбі проти того ворога, перемога якого означала для мене смерть. І я кинувся в вир боротьби, навіть і не вагаючись з цього приводу. Те, що зробив би я й тепер знову, якби опинився в тому самому становищі!..

Але в своєму фантастичному нагромадженні несамолюбних брехень советські фальшивники не обмежились самим тільки вималюванням мене в вигляді «німецького виступника». Знаючи, що серед українців ненависть до советського виступництва ще більша, ніж до виступництва німецького, вони не заважали й перед тим, щоб очорнити мене також і натяками на моє колишнє підсоветське пристосуванство. Для цього спеціально підкреслено те, що підкреслюють у ворожій кампанії проти мене й деякі емігрантські мої вороги, а саме — факт, що в своїй ранній молодості, в час трирічного перебування під карою «умовного ув'язнення» після засуду мене ІПУ в зв'язку з справою СВУ-СУМ, я розпучливо пробував застосувати свої літературні здібності на шляху до свого втримання на поверхні підсоветського життя, і в юнацькому віці (між 16—18 рр.) написав книжку типових підсоветських повістей «Стик», яку й видано було тоді в УССР (вийшла друком навесні 1933 р., але написана в рр. 1931—1932; див. журнал «Молодняк» ч. 8 за серпень 1931 р.). Цей факт, до речі, також належить не до тих, якими я мав би соромитися, а до тих, якими можна гордитися. Бо з чисто літературного боку для мене, як тоді ще неповнолітнього автора, це було не абияке професійне досягнення.

Та ходять не про сам цей факт, а про те, як, навіть експлуатуючи й цей факт для своїх цілей, советська пропаганда сама викриває фальшивість інсценізованого нею «виступу» моєї колишньої дружини. Справа в тому, що в її уста вкладає (вірніше — за неї написав) й під її ім'ям пущено в обіг такі слова про мене: «Він читав мені свої книжки «Така путь» та «Стик», у яких він змальовував трудовий ентузіазм радянських людей...» і т. п. В цій фразі прошу звернути увагу на слово «книжки» й дві назви тих «книжок», з чого виходило б, що в УССР було видано не одну, а дві мої книжки. Курйоз цієї заяви полягає в тому, що згадані назви моїх, нібито, двох «книжок» — це насправді назви лише двох творів однієї книжки під загальною назвою «Стик» (див. рецензію на неї в журналі «За марксо-ленінську критику», ч. 10 за жовтень 1933 р.). Яке це має значення? А таке, що неможна собі уявити, щоб така родинно-близька мені особа, як колишня дружина, яка мусіла ж ту мою книжку бачити й читати (а ще тим більше, коли я, як сказано її устами, «читав їй» свої твори сам), щоб вона не знала про те, що то ж була одна книжка, а не дві. Сплутати назви двох творів однієї книжки з уявою про дві книжки могла тільки якась цілком чужа людина, яка просто ніколи тієї книжки в вічі не бачила, а тільки тепер десь щось про те крачком вуха почула. Значить?.. Значить те, що називається «виступом» моєї колишньої дружини в советській пресі й радіо — це насправді зовсім не її виступ, а когось іншого, що лише живився її ім'ям. Хтось пише (а може й читає) за неї і не вміє навіть переказати правдиво загальновідомі факти, перебрівуючи їх навіть у таких простих наочних деталях. Так знову помстилася на фальшивниках їхня брехня. Правда й тут говорить сама за себе, викриваючи незграбних підставувачів фактів. Маленька деталь, але ж яка промовиста для виявлення брудної кухні советського фальшивництва!

6. Хто має голову — хай думас

Раніше вже було вказано в цій статті, якого маху дали советські провокатори, з поспіху потрапивши мені моїх колишніх друзів-націоналістів зробили мене колишнім «мельниківцем». А тепер варто зупинитися ще на одному моменті тієї ж диявольської спроби, як також на самій цій спробі взагалі.

Раптом чомусь, забувши про те, що вже перед тим було вложено в уста двох інших агентів із Полтави про мою та активність у націоналістичній організації, східно-брехлінський режисер вклав в уста свого агента Гариґіна таке: «У Львові 1944 р. німці наказа-

(Закінчення на 6-й сторінці)

Між сталінщиною й хрущовщиною тільки та різниця, що за Сталіна СССР ще ділився на „республіки“, а тепер, за миротворця-Хрущова він ділиться на „края“: „южний край, юго-западный край“ і т. д., а всі народи СССР зведені до „єдиного“ „советського народу“. Сталін це планував, Хрущов послідовно здійснює

Рай і пекло

(Закінчення з 2-ї сторінки)

погоду нас возити по морю на стороже-
вих і торгівельних катерах.

До нас приїжджали гості з чужин-
ських пароплавів, дуже часто з еска-
дерсько-республіканських (тоді якраз була
війна в Іспанії). Крім гостей-чужацьких,
у нас дуже часто бували і «свої» гості:
з партійних керівних організацій Ук-
раїни, з штабу Київської особливий вій-
ськової округи і з управління НКВД
УССР. Серед них був Баладін, Ко-
сюр та інші.

Коли підходили канікули, нам пода-
вали списки дитячих таборів, курортів
і санаторій з правом вибрати собі міс-
це для відпочинку. Переважно їздили в
Крим. Чимало вибирало «Артек» біля
Гурзуфу. Тоді він називався «всесоюз-
ний піонерський табір ім. Молотова». Цікаво, на кого його зараз перейменова-
но? Та це не наше поле...

На Україну приїхав Хрущов. І з його
приїздом у мене відкрилася нова, ніко-
ли несподівана сторінка життя. Як ві-
домо, почалася тоді чистка партійного
апарату України і командного складу
всіх родів зброї червоної армії. Наслід-
ком чистки була хвиля арештів. За-
арештували і мого батька. З його ареш-
том урвалося і моє щасливе дитинство.
Мені наказано було пролітати 24 години
замкненим містом і заборонено жити у
великих містах, а також у прикордон-
ній смузі.

Я опинився на ласці добрих знайомих
мого батька, в одному з сіл на Харків-
щині. Мачуха мене залишила і мого
смілого «ворога народу» довелося поби-
чати життям таким, яким я його ніколи
не бачив. Побачив я і життя в интерна-
тах, де перебували діти-сироти. Дехто з
цих дітей мали батьків, що відзначили-
ся своїм героїзмом під час революції (і
яких або заарештували, або вони по-
мирали з голоду, що був штучно ство-
реном на Україні 1933 року).

Пізніше, коли я вперше опинився
біля сирітського інтернату. Насупроти
мені вийшов юнак у розкритій по-
лотняній сорочці, в штанах, що ледве

закривали коліна, і босий. Побачивши
мене, він зупинився, сиснув, обійшов
довкола, змріяв з голови до ніг і ска-
зав: «У-ж-ж ти ка-а-кой. Видно лана
по халавках...». Я почерпнув, але юнак
не дав мені відповіді. «Ти не злишся, я
пошукаю...». Ти до кого? Я сказав, хто я
і до кого прийшов. «А, ти до нашого
Сергія...». Він узяв мене в будинок
і відреккомендував тим, що були в ідаль-
ні. «Ось до нас завітав ворог народу,
троцькіст, фашист і ще ще там його в
школі прозивали, а в обличчя дай п'ять
і будемо корешками (друзями)». Проти-
гом кількох хвилин ми стали усі доб-
рими друзями...

Різними, яку я побачив між Одесктя-
ми і сирітським інтернатом була така різна, що
словами її переказати годі. Різниця
між розкішним життям дітей вищих офі-
церів і убогістю життя дітей-сиріт, хоч
і ті, і інші жили в державних интерна-
тах «РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОЇ» рес-
публіки!

Інтернат для дітей-сиріт являв собою
невеличкий будинок, що складався лише
з чотирьох кімнат. Одна кімната була
одночасно і кухнею й умивальнею, дру-
га — одночасно ідальнею і робочою
кімнатою, а решта дві — спальнями. В
одній спальні спало п'ятеро дітей, а в
іншій — сім хлопців. Ліжка були твер-
ді, з солом'яними матрацями, одна ша-
фа і стіл на цілу кімнату, табуретки. Ні
одного, навіть твердого, крісла. Підлога
була не паркетна, а дерев'яна, устелена
не килимами, а полином (від бліх). Ту-
алет був надворі. Умітку біля туди
було не дуже приємно...

Літом усі ходили босі. До Криму не
їхали, а працювали в колгоспі. Зимом
одягали сякі-такі черевичи, які самі
доводилося абияк лагодити. Усі ходили
до сільської дефітярки. Для домаш-
ньої праці невістачало всім нараз місця
і на цьому ґрунті часто виникали свар-
ки. Істи варили собі салі. Меню скла-
далося з того, що пожартували колгосп.
Пригадував я, як в іншому інтернаті

ми зчинили цілу бучу, коли нам на тре-
те давали не те, чого ми хотіли, то тут,
у сирітському інтернаті, діти були раді
картоплі в лупині з сіллю і хлібом.

Одні було спільне в цих таких про-
тижелеких інтернатах: зі стін, та приві-
лейованих і утислених, доводилися ті
самі обличчя-вельмих, гавілятих вождів
пролетаріату» Леніна і Сталіна, які
наобіщали ліквідацію соціального пара-
зитизму, добробут широким трудящим
массам, ліквідацію утислених каст
і т. д. і т. п.

Та їхні обличчя виступили нечува-
ним обманом: ні в одній країні, в якій
я перебував, у пільному світі немає та-
кого немилосердного, глибокого продума-
ного і нещадно здійснюваного виснуку
неробачих трудящих мас; ні в одній із
цих країн немає таких масових злид-
нів, що обіли саме тих, що найбільше
працюють; ні в одній країні немає такої
необмеженої сваволі касті новітніх
рабовласників, які терором, обманом і
демагогією захопили владу в свої руки
і цим же методом втримують її по сьо-
годні — як це в Советському Союзі. Со-
ветський Союз став справляти расм
для поневоловачів і пеклом — для
мільйонів рабів, яке влаштували, на-
самперед, для робітників і селян Ленін,
його вірний «соратник» Сталін і ще вір-
ніший «соратник», останнього Хрущов.

Іхні портрети і далі вішають на сті-
нах інтернатів. Але зовсім іншої тепер
думки за них учораїні діти, які пі-
знали два різні інтернати. Коли в Одесі
Ленін і Сталін були люди, які дали ме-
ні щасливе дитинство, то на стінах ін-
шого інтернату я бачив перед собою во-
рогів і з того часу дивлюся на них з
надією, що колись ці вожді полетять
разом з своєю системою побудованого
німні світу — страшного виснуку і упо-
слідження людини...

Ми ще повернемося!

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Адреса редакції й адміністрації:
Neu-Ulm/D. Schulgasse 1, Deutschland

На нашій, не своїй землі...

Може короста і лзви ваші
Вують аскари в газеті нашої!

Купив пальто... де ж воно?

Серед великого загону чесних і че-
стих працівників торгівлі ще зустріча-
ються, на жаль, і такі, які грубо пово-
дяться з покупцями, обраховують, об-
манюють, обхавають їх. Але те, що ста-
лося в магазині № 35 відділу робітничо-
го постачання тресту «Олександрійсь-
кіль», не вкладається в рамки «пору-
шень» правил радянської торгівлі.

Ось що тут трапилось.
Споживач Михайло Миронович Кряч-
ко купив у згаданому магазині нове
пальто. Але він не носив його і пальто
вже немає. Де ж воно?

Щоб відповісти на це, перенесемося в
Олександрію, зійдемо в згаданий ма-
газин.

До цього магазину зайшов і Ми-
хайло Миронович Крячко з своєю дру-
жиною Ганною Іванівною. Подивившись
на готовий одяг і знаючи «порядок» в
цьому торговельному закладі, вони пі-
дійшли до завідувачого магазином Є. Ли-
сенко. Покупця Крячка спитав її:

— Чи немає у вас кращого чоловічо-
го пальта ніж ті, що виставлені?

Завмаг Лисенко подивився навколо,
зміряв очима покупця і відповів:

— Дя вам знайдеться.
Вона нахилилась під прилавок і витя-
гла звідти демісезонне пальто коричне-
вого кольору — сорок восьмого розмі-
ру. Коли Михайло Миронович побачив
це пальто, його аж дух забило: таке
воно було гарне.

— Можете приглядіти його, — сказа-
ла Лисенко.

Приглядів. Саме якраз.

— Платіть тисячу сорок шість карбо-
ванців і забирайте пальто.

Але у Крячка не було з собою такої
суми грошей і він заплатив у завідувачого
магазині:

— Чи не можете відкласти це пальто,
доки я дістану гроші?

— Реалія вже пройшла, так що для
нас можна й відкласти пальто, — від-
повіла Лисенко.

І вона відклала.

Коли вдруге подружжя Крячків зай-
шло в магазин, Лисенко їх зустріла як
старих знайомих. Вона знову подала
пальто. Теж коричневого кольору. Кря-
чко знову його приглядів. Та цього разу
йому вже дух не забило. А дружина
сказала:

— Воно не так коротке, та і якісь
його...

Але завідувача магазином ці сумніви
розвіяла:

— Ось же і ярлик з цією самою ці-
ною...

Крячко заплатив згідно з ярликом. А
дружина його за «любезність» завіду-
вачого магазину ще зверху того дала їй 25
карбованців.

Та сумніви у підміні пальта, які ви-
никли в магазині, не давали спокою і
вдома. Шляхом зіставлення, порівняння
з іншими пальтами домашня «експерти-
за» прийшла до висновку, що замість
пальта, яке вони пригляділи в перший
раз, їм дали пальто гіршої якості, а ці-
ну взяли ту саму.

Багато клопоту мав Крячко, доки під-
бирав собі пальто до смаку. Але тепер
у нього почалися справжні митарства.

Ліхо примусило його довідатися, де
містяться міліція, міськторгвідділ, відділ
робітничого постачання, державна ін-
спекція по якості товарів, обласне управ-
ління торгівлі...

Пішов Крячко до міліції м. Олександрії.
Розповів він там, як його «обслу-
жили» в магазині і замість пальта про-
дали... ярлик.

Заступник начальника міліції тов.
Чагуль, вислухавши Крячка, порадив
йому звернутись до Олександрійського
містторгу.

Пішов Крячко своє пальто в містторг.
Товарознавець Ангудадзе при завіду-
вачому скупним магазином Чорному, огля-
нувши «експонат», прийшов до висно-
вку і навіть видав довідку, що це паль-
то коштує не 1.046 карбованців, а 870
карбованців.

Отже, тепер є документ про те, що
покупця так грубо обраховували в ма-
газині. Тут би, як кажуть, начальнику
міліції слід було владу свою проявити.
Та не так вирішив тов. Чагуль. Очеви-
дно, бажаючи мирно розв'язати конфлікт,
він направив Крячка до міськторгвідділу.

Завідувач Олександрійським міськ-
торгвідділом тов. Семеха та інструктор
тов. Курінний так само впевнилися, що
Крячка обраховували. Але вони не при-
думали нічого кращого, як порекомен-
дувати Крячку зробити експертизу
пальта в ательє мод. Але там нічого не
могли встановити. Крячко знову йде в
міськторгвідділ. Його завідувач тов.
Семеха пішов начальнику відділу робіт-
ничого постачання В. Лимарю листа про
те, що завідувача магазином Є. Лисенко
обдурив покупця, обраховував його, то-
му пропонує повернути перебрані гроші,
а вивести, що допустили зловживання і
порушили правила радянської торгівлі,
притягати до кримінальної відповідаль-
ності.

Та на Лимаря цей лист не вплинув.
А тов. Семеха в той же день забув про
те, що він писав.

Споживачеві Крячку довелося двічі
побувати у прокурора міста тов. Тюри-
на. Після цього Лимар «пояснив» про-
куророві, що відправив куплене паль-
то на експертизу в Кіровоград. Два ра-
зи його туди возили і два рази повер-
тали. Лимар же, взявшись захищати
Лисенко, не здавався.

— Надішлемо пальто в Київ, там да-
дуть справжній висновок, — каже Ли-
мар.

Крячка примусили шукати ящик для
відправки пальта в Київ на експертизу.
Дістав ящик. Відправили пальто в уп-
равління Держінспекції по якості това-
рів.

Довго чекали результатів. Та їх не
було. Крячко написав скаргу до Кіро-
воградського обласного управління тор-
гівлі. Нарешті, звідти надійшла відпо-
відь: «Обласне управління торгівлі по-
відомляє, що Державна інспекція по
якості товарів... сповістила, що для
визначення артикула і групи тканини,
з якої виготовлене пальто, необхідно
провести лабораторну аналізу по всіх фі-
зико-механічних показниках, для чого
потрібно зразки тканини згідно з ГОС-
Том 3812-47, 3813-47, 4659-49».

Таким чином, замість того, щоб вини-
тих за обдурювання й обраховування
притягти до кримінальної відповідаль-
ності, обласне управління торгівлі про-
понує споживачеві розв'язувати ребузи
з ГОСТом...

Г. ЗАГАДЧЕНКО
(Рад. Україна)

Правда говорить сама за себе

(Закінчення з 5-ї сторінки)

кампанія проти мене, яка продовжується й зараз. І в
цій кампанії з боку ворога виставлено й мою колишню
дружину. І, між іншим, у її «виступі» є таке місце: «Я
намагалася встановити зв'язок із своїм чоловіком. Але
Гришко не побажав відповідати на мої листи, не захо-
тів написати кілька слів своїм дітям. Зате він охоче
писав мерзенні наклепи на свою Батьківщину, про яку
нібито так бідкається».

В цих словах, звичайно ж не її, а тих, хто її ім'ям
те написав, знову ж таки висловлено ніщо інше, тільки
безсильну люту ворога, докраю розгніваного тим, що йо-
му не вдалося мене обплутати і що я так прикро «роз-
чарував» його своїм активним виступом проти нього.
І тепер він уже від спроб кинути мого мовчання переї-
шов до спроб убити мого говорення. Убити звучання
тієї правди, яку я висловив. Убити отрутою своєї га-
дючої брехні. Убити моральним тероризуванням мене
й моральним розпачанням мене перед тими, чия
правду я висловив.

Але даремно ворог думає, що цим він залякає чи
зламає мене й таки примусить мовчати. Ні! Тут я мо-
жу сказати словами Толстого в час його відомого про-
тесту проти російського реакційного терору в свій час:

Не можу мовчати!

Більше того: я не смію мовчати! Я — маленька част-
ка свого соротерзаного народу і його правдоносною
еміграції — виконую наказ свого сумління, наказ сво-
їх замучених батьків і мучених братів та сестер: гово-
рити за них усіх нашу святу правду. То ж тепер, коли
я стою на полі бою з ворогом, я — хоч який слабкий,
як маленька людська одиниця супроти такої колоса-
льної потуги, як советська імперія брехні і зла, почу-
ваю себе сильнішим ніж будь-коли, і щасливим, що
мені вдалося таки дошкулити влучним ударом у най-
слабше місце ворога. А головне — я ж не самотній у
цьому змаганні правди з брехнею і злом. Саме тепер,
коли ворог заповзав мене морально, а може й фізич-
но, знищити, розрахувати на те, що йому вдалося
наставити проти мене інших українських амігрантів-
антикомуністів та українських націоналістів, я дістаю
сотні листів і листівок із усіх кінців світу і від людей,
що з ними я досі особисто не знався, з такими звору-
шливими висловами солідарності, що вони не в тися-
чу, а в мільйон разів переважають ту гіркоту, якої зав-
дають мені чорні ворожі наклепи. Ось, для прикладу,
одні із таких листів від цілої великої групи незнаних
мені особисто українців, які, взявши за мотло до свого
листа слова поета «за всіх скажу, за всіх переболію»,
пишуть:

«Прийміть від нас вияв нашої солідарності з Вами і
вдячності Вам за те, що Ви так блискуче за всіх нас
говорите. Неприємності, що Ви їх зазнаєте від «зем-
лячків», які разом з ворогом намагаються змусити Вас
замовчати, вважаємо перехідними. Віремо, що правда
такий переможе і наклепники будуть засуджені. Дай
Вам Боже міцного здоров'я і сили. Ви ж не тільки за
нас усіх говорите, а й болієте...»

Цього самого досить для того, щоб почувати себе
справді міцним і сильним у боротьбі проти ворога —
сильним силою нашої спільної правди, яка таки пере-
може!

Чи Ви вже відновили передплату „УВ“ на наступний рік?

До найвідчутніших засобів підтримки кожного пресового органу належить
передплата його. Чим більше число передплатників, тим міцніше стоїть кожен
часопис фінансово. Це, ясна річ, в наших умовах не казує потреби підтримки ча-
сопису жертвами на пресовий фонд, бо за нами не стоїть держава, яка дає
дотації пресі, або такі великі читальні маси, як то буває в нормальних умовах
існування серед свого народу, які уможможовлюють існування часописів на са-
мій передплаті. Але і в наших умовах збільшення числа передплатників вели-
кою мірою зменшує потребу в додатковій матеріальній підтримці. Цебто змен-
шує потребу вдатися до збору на пресовий фонд.

Тому:

ЧИ ВИ ВЖЕ ПОНОВИЛИ ПЕРЕДПЛАТУ «УВ» НА НАСТУПНИЙ РІК?

Якщо ні, — поспішайте це зробити. А також постарайтесь приєднати ще
одного передплатника нашого часопису. ТІЛЬКИ ОДНОГО! І якщо би це зробив
кожен — тобто якщо би кожен старий передплатник приєднав ще одного но-
вого — то відпала б взагалі потреба вдатися нам по жертви на пресовий
фонд, тобто відпала б потреба простягати руку. Це була б найпростіша й
найкраща розв'язка проблеми з фінансами для часопису «Українські вісті».

ПОНОВИТЕ Ж ПЕРЕДПЛАТУ «УВ» НА НАСТУПНИЙ РІК!

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Ред. «УВ»

Із С. НАДСОНА (1862—1886)

Уривок листа до М. Ватсона

Пишу Вам з глушини українських полів,
Де дні так сонячні, світають так рум'яні,
В повітрі тут лунають співи кобзарів
Й витають привиди Вакули і Оксани.
Де з роком б'є хвиля в береги Дніпра,
А з Київських горбів і із церковних сходів
Ще дивиться на вас мнущина стара
Козацьких вольностей, бенкетів і походів.
Я всюди мандрував. І як не пригадати:
Я бачив сніжних Альп осяяні вершини,
Там морні череди із схилів їх спінать
Вернутись на нічліг в квітучій долині.
Навколо там кипів шумливий карнавал,
Все вносили в потік шаленого весілля,
Я чув як Терек ревів пінний вал
Між стінами Дар'яльського межиріччя.
І те, чим я тепер оточений в селі,
Мені нове, мій друже! Тут я не скуцаю!
Бо я закоханий у пахощі землі,
У волю й спокій, і солодко спочиваю.
Якби Ви тут могли з вузького вікна
Поглянути на поля, в розгін їх нам не звичний,
То серце стиснуло би задрісти Вам одна,
І стало б холодно у метушлий столітній.
Ваш Петербург, де жите судилося і мені, —
Він майже нестерпимий у осінні дні,
Якби там сум у нім невидимо розлитий,
Зажди гнітючий, мертвий і нудний такий...
А дощ дрібний, що йде немов із снігу,
А в небі ті низькі каламутні хмарки!...
Чудова осінь тут: ліси ще бережуть,
Хоча й поблідлий вже, та пишний одяг свій...
Дні ясні. Небо окрізь прозоре і глибоке;
Природа світла так, що літа вам не жалю,
Кругом здається не повітря: а кришталь.
І легіт ставовий ледь коде ваши чоки...
Як весело ходити по теплій цій землі!
І чути крик. Дивлюсь, в блакиті потопав,
Курлике наді мною сиза зграв
Ширококрилий журавлі.
Піднявшись високо, де хмарок білий цвіт,
Виблизкує угорі тріпотливі їхній мрійний...
— Південном хвилу! Ви мій однесіть привіт!
Всім серцем я любив їх роки неспокійні.
(Власний переклад зробив Андрій ЛЕБІТ)